

NÉMET NÉPISMERET

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete–mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték-és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A német nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés-és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók legyenek tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek.

A német népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti kötelező egy tanítási óra a tizenkét évfolyamon keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. Az ismeretanyag más tantárgyakba való integrálása már nem lehetséges, de az azokhoz való kapcsolódást szem előtt kell tartani. A tartalmak magukban rejtik ennek lehetőségét.

A német népismeret tantárgy feladata–identitás-és értékközvetítés–hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (Freiarbeit, állomásokon való tanulás¹, műhelytanítás, múzeumpedagógiai foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

¹ Egy nyitott oktatási módszer, amely a tanulók önellenőrzésén alapul (Stationenlernen).

A tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

9–10. évfolyam

Az egymással összefüggő képzési tartalmak a tanulókat egyre inkább arra ösztönzik, hogy összefüggéseket felismerjenek, értelmezzenek és komplexitásukban alkalmazzanak. A forráselemzésen és saját kutatómunkán alapuló önálló tanulás az általános műveltséget fejleszti. Tájékozódnak térben és időben, képesek vitában való részvételre.

11–12. évfolyam

E két évfolyam az eddig nyert ismeretek elmélyítésére, rendszerezésére szolgál. A tanulók jó kommunikációs képességgel és differenciált nyelvi eszközökkel fejezik ki mondanivalójukat. A szakasz célja, hogy a tanulók elérkezzenek a hovatartozás tudatos vállalásának szintjére, rendelkezzenek a konfliktuskezelés és problémamegoldás képességével.

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

Minden osztályban heti 1 órában van vizuális kultúra.

A tantárgy órakerete

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>	<i>Emelt szintű érettségi felkészítés heti órakerete</i>	<i>Emelt szintű érettségi felkészítés éves órakerete</i>
9/N	2	72	34	38		
9.	1	36	31	5	0	0
10.	1	36	32	4	0	0
11.	1	36	28	8	0	0
12.	0	0	0	0	0	0

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

9/N évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Személyes életvitel - Szociális kapcsolatok	5	7	12
2. Személyes életvitel - Társadalmi trendek, divatirányzatok	6	6	12
3. Iskola, képzés és hivatás - Iskola és tanítás	5	5	10
4. Iskola, képzés és hivatás - Képzési utak és munkavállalás	6	6	12
5. Gazdaság, technika, környezet - Topográfiai tájékozódás	2	4	6
6. Társadalmi élet - Élet a faluban	10	10	20
Évfolyam összesen	34	38	72

9. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Társadalmi élet - Lokális és globális étkezési kultúra	8	1	9
2. Társadalmi élet - Ünnepek és ünnepnapok	10	3	13
3. Kulturális élet, média–Irodalom	3	0	3
4. Politika és társadalom - Vándorlás és migráció	10	1	11
Évfolyam összesen	31	5	36

10. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Társadalmi élet - Integráció és identitás	2	2	4
2. Társadalmi élet - Változó hagyományok	8	2	10
3. Gazdaság, technika, környezet - Társadalmi formák változása	8	0	8
4. Politika és társadalom - Nemzetiségpolitika	10	0	10
5. Kulturális élet, média–Irodalom	4	0	4
Évfolyam összesen	32	4	36

11. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Politika és társadalom - Vándorlás és migráció	8	0	8
2. Kulturális élet és média - A média társadalmi hatása	2	3	5
3. Német nyelv - A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	8	2	10
4. Projekt - Projektmunka	10	3	13
Évfolyam összesen	28	8	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

9/N évfolyam

Tematikai egység	Személyes életvitel - Szociális kapcsolatok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Értékek a családban.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A múlt és a jelen, az életmód kérdéseihez kapcsolódó kritikus szemlélet kialakítása.	
Ismeretek és kulcsfogalmak	Kapcsolódási pontok	
Differenciált ismeretek és látásmód kialakítása a család	Német nyelv és irodalom: a	

témakörében. Élet- és gondolkodásmód, értékrend a német családokban, az értékrend megváltozása az elmúlt évtizedekben (kutatómunka alapján). Közmondások, szófordulatok a németiség gondolkodásmódjáról.	témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.
Kulcsfogalmak	értékek, értékrend, generációk, hierarchia

Tematikai egység	Személyes életvitel - Társadalmi trendek, divatirányzatok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Különböző korcsoportok és nemek viselete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A népviselet megváltozott szerepének felismertetése.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A tanulók ismerjék fel a népviselet területi és generációs különbségeit a 20-21. században. Szerepet kap az önálló megfigyelés és tapasztalás: a hagyományok jellege, lényege és háttere, megváltozásuk és mai megjelenési formáik. Közös projektek kidolgozása.	Vizuális kultúra: népművészet.	
Kulcsfogalmak	népviselet, népies viselet, autentikus, kifejeződé, átörökítés, újjáélesztés	

Tematikai egység	Iskola, képzés és hivatás - Iskola és tanítás	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető információk a tanításról régen.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az iskola régen és ma tárgykörében ismeretek bővítése és azok egymással való összevetése.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A magyarországi németek iskolarendszere a II. világháború előtt és ma: tárgyi és szellemi gyűjtőmunka, szövegfeldolgozás megadott szempontok alapján. A lényegi információk kiemelése, nyelvileg differenciált megnevezése.	Történelem: oktatással foglalkozó rendelkezések.	
Kulcsfogalmak	elemi iskola, végzettség, nevelési módszerek, rendszer	

Tematikai egység	Iskola, képzés és hivatás - Képzési utak és munkavállalás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Pályaválasztás régen és ma.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A pályaválasztás meghatározó elemeinek megismertetése és összehasonlítása a mai helyzettel.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A pályaválasztás kötöttsége régen és lehetőségei ma. Szakmák elsajátításának gyakorlata, jellemző foglalkozások régen. Alapanyagok, szerszámok, termékek. Mesterlevelek olvasása, a szöveg információinak részleteiben való megértése és a feladat elvárásainak megfelelő, illetve a problémafelvetés tükrében való alkalmazása.	Német nyelv és irodalom: a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.	
Kulcsfogalmak	szakma, tanuló, legény, mester, mesterlevél, tipikus	

Tematikai egység	Gazdaság, technika, környezet - Topográfiai tájékozódás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás Európa térképén.	

Tantárgyi fejlesztési célok	A németek településtörténete topográfiai vonatkozásainak elsajátítása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A betelepülő németek útvonalának ismerete az óhazától Magyarorszáig. Németek által lakott területek a betelepítéskor és ma. Térképjelek értelmezése.	Földrajz: térképismeret.	
Kulcsfogalmak	gyülekezési hely, Ulmer Schachtel, útvonal, letelepedés	

Tematikai egység	Társadalmi élet - Élet a faluban	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás saját lakóhelyen.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A földrajzi adottság, életkörülmények és gazdasági körülmények összefüggéseinek felismertetése és elemzése a németek lakta területeken.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A falu településszerkezete és a földrajzi adottságai közötti összefüggések felismerése, valamint hatásuk a gazdasági körülményekre. Az építkezés mechanizmusának és anyagainak megismerése. Dűlőnevek és eredetük kutatómunka alapján. Útszéli keresztek és történetük felderítése interjúk segítségével.	Földrajz: településtípusok.	
Kulcsfogalmak	sakktabla, utcás és völgyes falvak, paraszti gazdálkodás, polgárosodás, hivatalos és ragadványnevek, mondák, legendák	

9. évfolyam

Tematikai egység	Társadalmi élet - Lokális és globális étkezési kultúra	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek az étkezési szokásokról régen.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A régi és mai étkezési szokások összevetése és kritikus szemléletének elsajátítása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A régi és mai étkezési szokások jellemzése, régi ételek a modern konyhában, „átmentett” főzési szokások. A konyha és berendezési tárgyai régen és ma. Konzerválás. Egyéni és csoportos projektek kivitelezése a fenti témakörökben. Egyéni gyűjtőmunka megadott szempontok alapján, tematikus kiállítás rendezése.	Biológia: nyersanyagok. Német nyelv és irodalom: a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök. Kémia: lúgok.	
Kulcsfogalmak	szénhidrát, zsír, zöldségek, tűzhely, gépek, kézi eszközök, savanyítás, befőzés	

Tematikai egység	Társadalmi élet - Ünnepek és ünnepnapok	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Az alább felsorolt ünnepek néhány mozzanatának leírása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A hagyományok kialakulása okainak és bibliai, ill. társadalmi hátterének feltárása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A tanulók megismerik az összefüggéseket a hagyományok jellege, lényege és eredete között (Advent, Karácsony, Húsvét, Farsang, Fonó). A tanórai ismeretsajátítás mellett szerepet kap	Német nyelv és irodalom: a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.	

a tárgyi hagyaték, valamint a szellemi hagyaték gyűjtése források és adatközlők segítségével.	Etika: biblia.
Kulcsfogalmak	bibliai háttér, társadalmi élet, házi oltár, néphit

Tematikai egység	Kulturális élet, média–Irodalom	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a műfajok jellemzőiről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlesztése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> költői eszközök, műfajok.
Kulcsfogalmak	Cím, tartalom, mondanivaló, identitás.	

Tematikai egység	Politika és társadalom - Vándorlás és migráció	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek a betelepítés történetéről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A magyar-német kapcsolatok formáinak rendszerezése a kora középkortól a 18. századig.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A magyarországi németység betelepítése a középkorban: Korai magyar-német kapcsolatok (11-12. század). Városok, polgárok, bányászok a 14-15. században. Betelepítés a 18. században. Történelmi összefüggések felismerése és feltárása, az ismeretek rendszerezése és kihatásuk elemzése a németység mai helyzetére vonatkozóan. Történelmi események elhelyezése időszalagon.		Történelem: események és időpontok. Földrajz: területi elhelyezkedés.
Kulcsfogalmak	uralkodók, betelepítési politika, tudatosság, gazdasági és politikai összefüggés	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyalt témakörökben. Ismerik a hagyományok jellegét, lényegét és eredetét, párhuzamot vonnak a múlt és jelen között. Vitákban a témához hozzászólnak. Értelmezik a magyarországi németek történelmének összefüggéseit, források segítségével ok- okozati összefüggésekre következtetnek. A szöveg információit részleteiben megértik, interjút előkészítenek és folytatnak adatközlőkkel, saját gyűjtő munkájuk eredményeit megfelelő módon prezentálják.
---	---

10. évfolyam

Tematikai egység	Társadalmi élet - Integráció és identitás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Fogalomértelmezés: nemzetiség, többségi nemzet, kisebbség.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az identitás fogalmának értelmezése és megjelenési formáinak megismertetése.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az „identitás” fogalmának értelmezése szakirodalom alapján. Beszélgetés a tanulókkal hovatartozásukról. A témában megadott szempontok alapján interjút készítenek. A tolerancia, konfliktuskezelés, problémamegoldás képessége kialakításának módjai és fontossága.	Etika: erkölcs és a vele kapcsolatos fogalmak.	
Kulcsfogalmak	azonosulás, elhatárolódás, tolerancia, konfliktusok és kezelésük	

Tematikai egység	Társadalmi élet - Változó hagyományok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Hagyományok eredetének ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A hagyományok jellegének, lényegének, eredetének és mai megjelenési formáinak megismertetése és feldolgoztatása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az emberi élet fordulópontjaihoz kötődő hagyományok (születés, lakodalom, halál) és a vele kapcsolatos népszokások hátterének feltárása. Népi hiedelemvilág az emberi élet fordulópontjain. Önállóan interjúk készítése és feldolgozása. Népszokások és hiedelmek dramatizálása kiscsoportokban.	Német nyelv és irodalom: a témához kapcsolódó nyelvi kifejező eszközök.	
Kulcsfogalmak	rontás, rontás elhárítása, jóvendülés	

Tematikai egység	Gazdaság, technika, környezet - Társadalmi formák változása	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Információ a nemzetiség hagyományos életviteléről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A paraszti világ és a mai globalizációs világ összehasonlítása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A paraszti év, ház körüli munkák, munka a szántóföldeken a négy évszakban. Az önellátás és a gazdálkodás szükségszerűségének és összefüggéseinek felismerése a tanulók részéről. A globalizáció hatásainak elemzése erre a kultúrára nézve. Érvelés, indoklás. Régebbi korok értékeinek adaptálása a mára. A népi hiedelem világ megjelenése a globalizáció korában: kutatómunka.	Földünk és környezetünk: mezőgazdaság. Társadalomismeret: a globalizáció hatásai.	
Kulcsfogalmak	gazdálkodás, tervezés, piac, értékesítés, értékvesztés, érdek	

Tematikai egység	Politika és társadalom - Nemzetiségpolitika	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek az ország politikai helyzetéről és a Magyarországon élő nemzetiségekről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A Magyarországon élő nemzetiségek, speciálisan a németek jogainak és lehetőségeinek elemző feltárása.	

Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A Magyarországon élő nemzetiségek jogai, kötelességei a nemzetiségi törvény tükrében. A nemzetiségek érdekképviselője, intézményei és szervezetei. Nemzetiségpolitika Magyarországon és Európára vetítve. A hazai kisebbségek jogainak, a törvényi háttér ismerete, annak kritikus szemlélete. A hazai németiség nemzetközi kapcsolatainak és szerepének ismerete, kritikai bemutatása a múltban és jelenben. A népcsoport jövőképe alakításában tudatos szerepvállalás. Ennek előkészítéseként a tanulók vegyének aktívan részt az ifjúsági szervezetek munkájában.	Történelem: események és időpontok.
Kulcsfogalmak	törvény, autonómia, önkormányzatiság, közgyűlés, ifjúsági közösség, nemzetköziség

Tematikai egység	Kulturális élet, média–Irodalom	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a műfajok jellemzőiről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lírai és epikus szövegek megértése, mondanivalójuk értelmezése; szövegértés fejlesztése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai alkotásának megismerése, mondanivalójuk értelmezése. A művek tartalmának párhuzamba állítása a népcsoport sorsfordulóival.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> költői eszközök, műfajok.	
Kulcsfogalmak	Mondanivaló, identitás, sorsforduló, asszimiláció.	

11. évfolyam

Tematikai egység	Politika és társadalom - Vándorlás és migráció	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Történelmi ismeretek a II. világháború eseményeiről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A németek kitelepítésének és elhurcolásának történelmi háttere, annak okai és kihatása a népcsoport mai helyzetére: a téma objektív és kritikus értékelése.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A tanulók elsajátítják a hazai németiség történelmének és jelenének tudatos feldolgozása kapcsán az értelmező forráselemzést és kritikus szemléletmódot. Szemtanúk tudósításainak értelmezése, kortanúkkal interjúk készítése és feldolgozása. Történelmi összefüggések megértése. Ok és okozati összefüggések feltárása emberi sorsok bemutatásán keresztül és a mai helyzet elemzésével.	Történelem: események és időpontok.	
Kulcsfogalmak	kitelepítés, elhurcolás, deportálás, vagyonelkobzás, meghurcolás	

Tematikai egység	Kulturális élet és média - A média társadalmi hatása	Órakeret 5 óra
-------------------------	---	---------------------------

Előzetes tudás	A magyarországi német média megjelenési formáinak megismertetése.
Tantárgyi fejlesztési célok	A magyarországi német nemzetiség médiában való megjelenési formáinak kritikus szemléltetése.
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Véleményalkotás a média szerepéről, kisebbségi témákról folyó vitákban való aktív részvétel, érvelés a saját álláspont mellett.	Etika: etikai és jogi kérdések.
Kulcsfogalmak	adásidő, nyomtatott sajtó, internetes portál

Tematikai egység	Német nyelv - A német nyelv megjelenési formái, a német nemzetiség nyelvhasználata	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a magyarországi német nyelvjárásokról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A nyelvjárás és az irodalmi nyelv összefüggéseinek és eltéréseinek feltárása, transzformáció egyik változathoz a másikba.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői. A nyelv szerepe: anyanyelv, kétnyelvűség. A nyelvjárások jövőjének kérdéséről beszélgetés: érvek-ellenérvek. A magyarországi német irodalom néhány művének értelmezése az „identitás”, „múlt-jövő” témakörökben. Nyelvjárás, irodalmi nyelv közötti kapcsolat felismerése, értelmezése. Hallás utáni szövegértés nyelvjárás szövegénél. Nyelvjárás szöveg transzformálása irodalmi nyelvre, néhány sajátosság, nyelvi jelenség magyarázata. A nyelv és identitás összefüggéseinek felismerése. A nyelvi „kisebbség” fogalmának tudatos használata.	Német nyelv és irodalom: nyelvi szabályosságok.	
Kulcsfogalmak	anyanyelv, másodnyelv, idegen nyelv, irodalmi nyelv, nyelvjárás, nyelvváltozat, kevert nyelvjárások, kiegyenlítődség	

Tematikai egység	Projekt - Projektmunka	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Saját gyűjtőmunka eredményeinek prezentálása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Önálló projekt munkák elkészítésének elsajátíttatása.	
Követelmények – Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A tanulók elsajátítják a projektkészítés lépéseit: szabad témaválasztás, projekt előkészítés, projektleírás, szakirodalmi hivatkozás megjelölése, prezentáció. Önálló kutatómunka az érettségi vizsga témakörei kapcsán. Prezentációs technikák önálló kiválasztása és alkalmazása. Szakirodalom önálló feldolgozása, a jegyzetelés, lényegkiemelés alkalmazása. A szakirodalmi hivatkozások jelölésének alkalmazása. Önálló projektprezentáció.	Valamennyi tantárgy: ismeretek és módszertani tudás.	
Kulcsfogalmak	gyűjtés, rendszerezés, lábjegyzet, lényegkiemelés, dokumentálás, prezentáció	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanulók ismeretekkel rendelkeznek a tárgyaló témakörökben. Megadott szempontok alapján interjú készül. Vitákban pro és kontra érvelnek. Értelmezik a magyarországi németek
---	--

történelmének összefüggéseit és a szemtanúk beszámolóit. Önállóan projektet kiviteleznek.

A taneszközök és más segédanyagok kiválasztásának elvei

Az országos nemzetiségi kiadványok segítségével (Neue Zeitung, Deutscher Kalender, Beiträge zur Volkskunde der Ungarndeutschen és Manherz / Wild: Zur Sprache der Ungarndeutschen Bp, Tankönyvkiadó valamint Almási János: Geschichte der Deutschen in Ungarn) valamint a helyi gyűjtések felhasználásával ismertetjük meg a diákokkal a témaköröket. A saját tapasztalat és felismerés adja a tudás igazi értékét, ezért főként a forrásfeldolgozás játszik nagy szerepet a diákok munkájában. A hazánkban gyűjtött német népdalok gyűjteményéből a dalok megismerése, megtanulása és más dalok saját helyi gyűjtése is a fenti elveknek felelnek meg.

A tanulók tanulmányi munkája ellenőrzésének, értékelésének rendszere, módszerei, visszacsatolási eljárások

Az értékelés folyamatos, mind szóban, mind írásban történik. Különös hangsúlyt kapnak a kiselőadások (szabad témakifejtés) ill. az esszé formájában történő felmérések.

Otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Minden órára írásbeli, szóbeli feladatok: olvasás, témakörönként gyűjtőmunka, szókinccs bővítése, szövegkiegészítés, fordítás, fogalmazás írása. A házi feladatokat rendszeresen ellenőrizzük, megbeszéljük. Átlagos képességű tanuló számára kb. 30 perc intenzív tanulást igényel az otthoni készülés.

Középszintű érettségi témakörök népismeretből

Történelmi ismeretek

1. A német népcsoport eredete, közösséggé szerveződésének fontosabb állomásai, korai kapcsolatrendszere
2. Együttélés, életmód, értékrendszer
3. Sorsfordulók a nemzetiség történetében napjainkig
4. Németország, Ausztria és a hazai németiség
5. Életképek a hazai németek regionális történetéből

Néprajzi ismeretek

1. A német nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka és települési szokásai
2. A német nemzetiség szokásrendszere
3. A német nemzetiség népviselete
4. A német nemzetiség étkezési szokásai
5. A német nemzetiség médiája

Földrajzi ismeretek

1. Az anyaország(ok) földrajzáról
2. A német nemzetiség települései hazánkban
3. A német nemzetiség gazdasági kapcsolatai

Társadalmi viszonyok

1. A német nemzetiség közösségi kapcsolatai
2. A közösségi összetartozás tudatának jellemző megnyilvánulási formái

A német nyelvvel kapcsolatos ismeretek

1. A német nemzetiség nyelvi fejlődésére ható tényezők
2. A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe
3. A német nemzetiség nyelvének megjelenése a magyarországi német irodalomban

A német nemzetiség épített környezete

1. Az épített környezet sajátos formai és funkcionális vonásai
2. A német nemzetiség építészeti örökség védelme

A német nemzetiség zene-, ének- és tánckultúrája

1. A német nemzetiség szokásai: a zene-, ének- és tánckultúra kapcsolata

Kisebbségi jogi, társadalmi ismeretek

1. A kisebbségpolitika jogszabályi keretei
2. A kisebbségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata
3. A német nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe az önazonosság fenntartásában